

LAKIALOITE 61/2005 vp

Laki arvonnlisäverolain muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa ehdotetaan arvonnlisäverolain muuttamista lisäämällä lakiin uusi 130 b §, jonka mukaan tiekunnat voivat saada kuntien tapaan palautusta tienpitothankintoihin sisältyvis-

tä arvonnlisäveroista . Tiekunnat hoitavat kuntien tapaan julkista tehtävää ylläpitäessään tiestöä, eikä palautus ole omiaan vääristämään kilpailua.

PERUSTELUT

Yksityistielaki perustuu siihen, että tieosakkaat ylläpitävät yksityistiet, mutta valtio merkittäväällä määrällä osallistuu laajan verkon kunnossapitokustannuksiin. Perusteena tälle oli sen varmistaminen, ettei yksityistien varrella asuvan tienpitokustannukset muodostu kohtuuttomiksi yleisen tien varrella asuvaan verrattuna. Yksityisellä tiellä on usein paikkakunnan liikenteessä huomattava merkitys, kun sitä käytetään yleisesti läpikulkuliikenteeseen ja tien varrella on palveluita tai muita merkittävästi liikennettä aiheuttavia toimintoja. Tiekuunnat hoitavat siten julkista tehtävää ylläpitäessään tiestöä.

Yksityisteiden kunnossapidon tukemisen alkuperäinen tarkoitus ei ole muuttunut, ja kansalaisten yhdenvertaisuus on vaarantumassa yksityistiemäärärahojen niukkuuden vuoksi. Kuntien tehtävänä ovat olleet lakisääteiset tielautakuntien toimitustehtävät sekä valtionavustusta täydentäen myös tiekuntien tukeminen. Samatyönjakoperiaate on ollut voimassa jo vuosikymmeniä.

Maamme laajimman tieverkoston, yksityistieverkoston, kuntotaso on heikentynyt huomattavasti viime vuosikymmenellä toteutettujen valtion yksityistieavustusten leikkausten vuoksi. Valtionavustukset ovat olleet pitkään murto-osa tarvittavasta ja nykyisen yksityistielain tarkoittamasta tasosta. Hyväkuntoisten pienteiden määrä laski viime vuosikymmenellä 72 prosentista peräti 23 prosenttiin. Vuoden 2005 talousarviossa valtion määrärahat ovat 13,9 miljoonaa euroa, mikä ei riitä yksityisteiden kunnossapitoon. Kuntien myöntämät avustukset ovat puolestaan nousseet noin 35 miljoonaan euroon vuodessa. Kuunnat ovat joutuneet kantamaan vastuuta valtion sijaan yksityisteiden kunnossapidosta.

Suomen EU-jäsenyyden vuoksi maassamme otettiin käyttöön arvonnlisäverojärjestelmä viime vuosikymmenen puolivälissä. Myös tiekuunnat joutuvat näin maksamaan yksityistiehen liittyvistä hankinnoista 22 prosentin verokannan mukaan arvonnlisäveroa. Uusi järjestelmä on lisännyt tiekuntien tienpitokustannuksia merkittävä-

ti, keskimäärin 17 prosenttia. On arvioitu, että tiekunnat maksavat tienpidosta jopa 17 miljoonaa euroa vuodessa pelkästään arvonlisäveroa valtiolle. Tämä ei ole kohtuullista, sillä tiekunnat hoitavat julkista tehtävää.

Koska tiekunnat eivät voi hakeutua arvonlisäverovelvollisiksi, ne eivät voi myöskään tehdä vähennyksiä tienpitoon liittyviin hankintoihin sisältyvistä arvonlisäveroista. Arvonlisäverot jäävät lopullisesti tiekuntien maksettaviksi. Tienpitäjänä tiekunnat voidaan kuitenkin rinnastaa kuntiin, jotka eivät lopullisesti joudu maksamaan muun muassa kadunpitoon liittyviä arvonlisäveroja.

Kunnat voivat arvonlisäverolain 130 §:n mukaan saada palautuksena muun muassa kadunpitoon liittyviin hankintoihin sisältyvät arvonlisä-

verot. Näin tulisi olla myös tiekuntien kohdalla. Tie kuntien tulisi saada vähentää tienpitoon liittyvään hankintaan sisältyvä arvonlisävero, kun niiden voidaan katsoa hoitavan julkista tehtävää. Tienpidolla tarkoitetaan tien tekemistä ja sen kunnossapitoa. Tällainen tienpitoon liittyvä palautus ei ole omiaan johtamaan kilpailun vääristymiseen, sillä tie kuntien toiminnan tarkoitus ei ole voiton tavoittelu. Tie kunnat käyttävät toiminnassaan mahdollisesti syntyvät ylijäämät ylläpitämiensä yksityisteiden ylläpitoon ja parantamiseen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

arvonlisäverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 30 päivänä joulukuuta 1993 annettuun arvonlisäverolakiin (1501/1993) uusi 130 b § ja sen edelle uusi väliotsikko seuraavasti:

Tiekunnat

130 b §

Tiekunnalla on oikeus saada palautuksena tienpitoon liittyvään hankintaan sisältyvä 10 luvussa tarkoitettu vero.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu palautus ei koske veroa, joka sisältyy yksityiseen kulutukseen tai 114 tai 114 a §:ssä tarkoitettuun käyttöön tapahtuvaan hankintaan.

Tiekunnan on ilmoitettava verovirastolle kalenterivuodelta 1 momentin nojalla palautuksena saatavien verojen yhteismäärä viimeistään kalenterivuotta seuraavan toisen kuukauden loppuun mennessä siltä osin kuin tietoja ei ole aikaisemmin ilmoitettu. Ilmoitettavasta määrästä saadaan vähentää 6 §:n 2 momentin nojalla kalenterivuodelta suoritettava vero.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 26 päivänä toukokuuta 2005

Pekka Nousiainen /kesk
Antti Rantakangas /kesk
Tuomo Hänninen /kesk
Eero Reijonen /kesk
Pertti Salovaara /kesk
Tatja Karvonen /kesk
Lasse Hautala /kesk
Mikko Alatalo /kesk
Jaana Ylä-Mononen /kesk
Mika Lintilä /kesk
Markku Rossi /kesk
Raimo Vistbacka /ps
Pekka Kuosmanen /kok
Matti Väistö /kesk

Kauko Juhantalo /kesk
Jukka Vihriälä /kesk
Inkeri Kerola /kesk
Antti Kaikkonen /kesk
Esko Ahonen /kesk
Petri Neittaanmäki /kesk
Klaus Pentti /kesk
Simo Rundgren /kesk
Seppo Särkiniemi /kesk
Tapani Tölli /kesk
Terhi Peltokorpi /kesk
Jari Leppä /kesk
Toimi Kankaanniemi /kd